

**RESUM EXECUTIU DE L'ESTUDI:
ELS COSTOS AMBIENTALS I
ECONÒMICS DELS**

**PRODUCTES MENSTRUALS
D'UN SOL ÚS, BOLQUERS
INFANTILS I TOVALLOLETES
HUMIDES**

Impacte d'aquests productes d'un sol ús a
Europa i Balears.

RESUM EXECUTIU

Durant els darrers anys, ha augmentat l'interès entorn els impactes generats per l'actual model de producció, consum i generació de residus dels productes d'un sol ús, especialment els plàstics.

Els productes menstruals d'un sol ús, els bolquers infantils d'un sol ús o les tovalloletes humides són exemples de productes que esdevenen residus després d'utilitzar-los una vegada i estan fets majoritàriament de plàstics. Cal posar el focus en aquests productes, ja que representen una part important dels fluxos de residus sòlids urbans generats i causen impactes ambientals, econòmics i socials.

Aquest document presenta un estudi pioner que pretén analitzar els impactes dels productes d'un sol ús menstruals, els bolquers infantils i tovalloletes humides, alhora que proposa alternatives per prevenir o reduir aquests tipus de residus. Es tracta del primer informe a escala europea que reflexiona entorn aquesta temàtica, i més enllà d'analitzar els impactes dels productes d'un sol ús, també analitza els beneficis dels productes reutilitzables, considerant un ampli ventall de factors.

Xifres de consum i generació de residus

Els productes d'un sol ús menstruals, bolquers infantils i tovalloletes humides són més abundants en el mercat que els productes reutilitzables, i la seva producció a Europa ha incrementat progressivament durant els darrers anys.

En els 28 estats membres de la Unió Europea, les estadístiques mostren que l'any 2017:

- es van consumir més de 49 bilions d'unitats de productes menstruals, equivalents a 590.000 tones de residus anuals aproximadament.
- es van consumir al voltant de 33 bilions de bolquers infantils d'un sol ús, equivalents a 6.731.000 tones de residus anuals.
- es van consumir al voltant de 68 bilions d'unitats de tovalloletes humides, equivalents a 511.000 tones de residus anuals.

A Balears, les estadístiques de l'any 2018 són les següents:

- es van consumir més de 132 milions d'unitats de productes menstruals, equivalents a 1.592 tones de residus.
- es van consumir més de 45 milions d'unitats de bolquers infantils d'un sol ús, equivalents a 9.568 tones de residus anuals.
- no s'han pogut calcular les estimacions de tovalloletes humides degut a la falta de disponibilitat de dades.

Impactes ambientals i econòmics

Els productes d'un sol ús menstrual, els bolquers infantils i les tovalloletes humides causen severos impactes ambientals durant el seu cicle de vida, des de la primera fase de producció fins al final de la seva vida.

Ús de recursos materials, aigua i energia: Els impactes durant el procés de producció són causats majoritàriament per l'ús de grans volums de cel·lulosa, cotó o raïó viscosa per a la producció del Polímer Superabsorbent (SAP), i altres components com el polièster, polietilè, polipropilè, adhesius, fragàncies i tints. A més a més, durant el procés de producció s'utilitzen importants quantitats d'aigua i energia.

Emissions de CO₂: Els bolquers infantils d'un sol ús i els productes menstruals d'un sol ús contribueixen a l'escalfament global. **S'ha estimat que, al llarg de tot el seu cicle de vida, aquests productes emeten aproximadament 3,3Mt de CO₂ equivalents i 245.000 tones de CO₂ equivalents per any, respectivament.**

Generació de residus: El procés de reciclatge d'aquests productes és costós tecnològicament i econòmic, a causa de la seva variada composició (formada per barreges de diferents materials), juntament amb el material orgànic que tenen després del seu ús. Degut a això, a Europa aquests tipus de productes acaben majoritàriament en abocadors (87%) o incineradores (13%), causant així una despesa en recursos i impactes ambientals negatius (ocupacions de terreny, contaminació d'aigües subterrànies i sòls, emissions de gasos d'efecte hivernacle...).

La generació de residus dels productes d'un sol ús menstrual, bolquers infantils i tovalloletes humides equival a 7.832.000 tones anuals a la UE-28 i 27.805 tones a Balears (equivalents a 15,3 kg i 23.8 kg per habitant a l'any respectivament). Aquesta quantitat de residus és equivalent al 3% del total del flux de residus sòlids urbans i al 4% del total del flux de la fracció resta.

Residus marins: Els productes menstruals d'un sol ús i les tovalloletes humides sovint acaben sent llençades al vàter després de ser utilitzades, passen a través dels sistemes de clavegueram i acaben al medi marí, causant greus impactes ambientals i econòmics. Els productes d'un sol ús menstruals i les tovalloletes humides són dos dels principals plàstics d'un sol ús trobats freqüentment en el medi marí (el 6.2% dels residus recollits a les platges del Regne Unit i el 5% dels residus flotants a la costa catalana, segons els resultats de les neteges de platges) i durant el seu procés de desintegració alliberen grans quantitats de microplàstics a l'aigua. La degradació al mar d'aquests productes causa impactes ambientals, tant pels compostos químics com pels danys físics i paisatgístics.

Costos pels municipis: Tot i les importants limitacions per calcular els costos associats a la gestió (recollida i tractament) dels residus plàstics provinents d'aquests productes, s'estima que aquests oscil·len entre els 3 € fins a més de 10 € per habitant a l'any, depenent del país. Pel que fa al manteniment de les xarxes de clavegueram, **s'estima que el cost de l'eliminació de residus de plantes de tractament d'aigües residuals, equival entre 500 i 1.000 milions d'euros anuals a la Unió Europea.** A banda d'això, els municipis costaners han d'assumir els costos de les neteges de les platges. Al Regne Unit, la recollida de productes menstruals d'un sol ús, tovalloletes humides i altres residus relacionats a les platges costa aproximadament 1,1 milions d'euros anuals, i les neteges de les aigües superficials a les Illes Balears costen aproximadament 50.000 € anuals al seu govern.

Productes reutilitzables i els seus beneficis

L'estudi també identifica les principals alternatives reutilitzables als productes d'un sol ús menstruals i bolquers infantils, i analitza les seves tendències de consum, l'accessibilitat i disponibilitat actual a Europa.

Prevenció de residus: D'entre tots els avantatges dels productes reutilitzables, comparats amb els d'un sol ús, la prevenció de residus és un dels més importants. Per exemple, s'ha estimat que gràcies a l'ús d'una copa menstrual es pot reduir el 99% dels residus que són generats amb els productes d'un sol ús. És a dir, **si només el 20% de les persones menstruants optés per utilitzar la copa menstrual en lloc de productes menstruals d'un sol ús, es podrien reduir gairebé 100.000 tones anuals del total de residus generats a la UE-28.** De la mateixa manera, una família que utilitza bolquers infantils reutilitzables evita la generació del 99% dels residus que serien generats amb els bolquers d'un sol ús. **Si el 20% dels nadons que porten bolquers actualment els portessin reutilitzables, s'evitaria generar més d'1 milió de tones anuals de residus a la UE-28.**

Estalvis econòmics: Reduint la generació de residus també es reduiria una gran quantitat de despeses municipals, gràcies a la reducció de costos en gestió i tractament de residus, neteges de platges i oceans i menor quantitat de residus en les escombraries i el clavegueram.

Estalvis directes per a les persones consumidores: Utilitzant la copa menstrual en lloc de tampons o compreses, es poden estalviar anualment entre 18 € i 119 € per persona, i més de 4.400 € al llarg de tota la vida. De la mateixa manera, amb l'ús de bolquers reutilitzables una família pot arribar a estalviar entre 200 € i 2.000 €. Aquesta xifra encara pot augmentar més si es té en compte que els bolquers reutilitzables els poden fer servir més d'un fill/a o es poden comprar de segona mà.

Reducció de la pobresa menstrual: Segons les estadístiques disponibles, **gairebé una de cada cinc dones tenen dificultats per pagar mensualment els productes bàsics menstruals d'un sol ús a la UE⁷⁸**, fet que té una important repercussió en la qualitat de vida de la persona menstruant. Considerant la important reducció de despeses que poden aportar els productes reutilitzables, facilitar la seva expansió i accessibilitat a la UE ajudaria a reduir la pobresa menstrual.

Disponibilitat dels productes reutilitzables

Tot i que durant l'última dècada els productes menstruals reutilitzables i els bolquers reutilitzables han guanyat popularitat i s'estan començant a incrementar al mercat de la UE, la població que els utilitza encara representa una minoria.

El principal motiu d'aquest fet és que aquests productes reutilitzables no són àmpliament accessibles a tota la UE. Per exemple, les copes menstruals i compreses de roba estan majoritàriament disponibles per Internet, i només en alguns països també a botigues físiques. La seva disponibilitat varia molt en funció del país.

Pel que fa als bolquers reutilitzables, la majoria de proveïdors del mercat europeu estan a Internet. A la majoria de regions encara no estan disponibles en botigues físiques. Per tal d'incrementar i generalitzar el seu ús, és important que aquests productes reutilitzables estiguin disponibles en botigues físiques i amb preus accessibles en tot el territori europeu.